

Назад Суботом.

Цена:

За ЦРНУ ГОРУ за годи-
ну е. 6, за по године е. 3,
за четврт године еор. 1 и
50 новчана.
За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину е. 6, за по год.
е. 3, за четврт године е.
1 и 50 новчана.
За СРБИЈУ за годину
е. 7, за друге земље е. 5.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у
плаћеним писменим непо-
средно административном - Гл.
Претплате - на Цетиње, а
може се и картом унут-
рашњом на пошту у Котор.
Дописи плаћају се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе неће
и на дуже вријеме миса.

Цетиње, 14. Јула.

Кад су наше двије мале кнеже-
вине објавиле рат великој турској ца-
ревини, којој Азија и Африка нисмо-
ни пружају, многи су се из аlobeвћ
наслађивали, а многи из љубави зебали
гледајући тај неравни бој.

Ево близу мјесец дана да је са-
јужена војска прешла границе те сил-
не царевине, па ће су ти успјеси о-
ружја и снаге њене?

Султанова војска, којој је до ју-
чер стало растворено пристаниште на
Клеку, а до на врата Босне и Срби-
је железница из Солуна муњевитом
браним служби, мјесто да је притисла
наше кнежевине, као што је пријети-
ла, ено је скучене и затворене по
градовима херцеговачкијем и око Ср-
бије.

И војена сила моћнога царства
отоманскога, ма да није изненађена
била, ма да је могла и од кад јој се
рат објавио од Кајра до Багдада по-
крећути све вјерне, таквијем се ус-
пјесима слави над самијем српскијем
оружјем!

А кад сађу са балканских пла-
нина у долине маричке и вардарске
чете на хиљаде Бугара са очајањем
и гњевом у души, осветом у срцу, а
добријем оружјем у руци; када се
почне Ригина пјесма орити по Епиру
и Тесалији: ко ће онда спасти и са-
ми Стамбул од огња хришћанскога?

Пријатељи турски, којијех још
има на срамоту човјечанства, до ју-
чер су се надали, да ће Аустрија и
Инглешка мач тргнути, и ако устреба
јевропску коалицију у другом издању
кримског рата на Русију подићи, да
сачувају интегритет османске царевине.

Али тај њихов слатки сан замје-
ни изненада грозна јава.

Била је већ наша војска посјела
већи дио Херцеговине а српскајтег-
ла опсадом непријатељска утврђења
око себе — подмлађене снаге српско-
га народа брацком љубави сједињене
стојаху већ прса и прса према неприја-
тељској сили, или да преко њих опет
турска мога сатре у зачетку српску
просвјету, или да је преко непријате-
ља рашире мјесто варварства по нег-
дашњој српској царевини, — кад се
у рајхштадском замку састадоше Ца-
реви, руски и аустријски, са њихови-
јем канцеларима.

Свакоме је било јасно, да је ту
био предмет разговору интегритет,
ако не и живот Турске у Јевропи.
Ко се обзирао на личне одношаје из-
међу два Цара и на њихово мирољуби-
вије, није могао претпоставити ни
могућност рата; ко је имао вјере у
побједу наше праведне ствари, тај
није зебао од тога састанка: али тур-
ски пријатељи нијесу још на де гу-
били све док им не одорки нарав тајна
рајхштадскијех затварање Клека тур-
скоме бродову.

Савремено инглешка влада, или
под притиском јавнога миња британ-
скога, који устаде најодлучније про-
тив подржавања највећег зла, што је
на свијету, или принуђена силом о-
колности, или најпослије увидјевши
и сама неправду, коју подржаваше,
изјави на уста лорда Дербија, да на-
пушта Турску њеној судбини.

Министар иностранијех дјела

британске владе у говору, ког смо у
пошљедњем нашем броју у изводу
донијели, рече: „Ми смо болесном чо-
вјеку обећали нашу заштиту противу
свакога, који би му хтио живот оду-
зети, али га ми не можемо сачувати
од самоубиства и природне смрти“.

Ова смртна пресуда, изречена
нашем непријатељу од стране његовог
највијеријег савезника, поразила је
туркофиле, и пошљедњу искрицу на-
де њихове угасила.

Тако она силна и моћна Турска,
изнутра растројена, изпражњенијех ри-
зница, усамљена, стоји пред нама у
Јевропи као Навукодонозоров лик, и
сви су изглед да ће јој онај камен,
што се са херцеговачких врхова
одригну, разбити испод ње земљане
ноге, те да ће се са свијем распасти
на природне дјелове, из којијех је са-
стављена.

Но и кад би се, успркос свој
могућности да се коначно рјешај источио
питање, хотимице још за неко врије-
ме оставио на Босфору престол проро-
ковијех напљедника, и кад би смо се
ми варали у оцјењивању турске воје-
не силе, и кад би срећа напустила
наше оружје, наша је идеја — да се
послужимо рјечима „Руског Мира“ —
тако велика, да ћемо побједити и он-
да када будемо побјеђени!

Главни командат ибарске војске, ге-
нерал Зах, и главни командат дринске вој-
ске, генерал Раикко Алимшић издани су
ову прокламацију:

БРАЋИ НАШОЈ У БОСНИ!

Ви сте, драга браћо наша, много трпјели,
много патили. Ваше сузе биле су и наше,
ваши боли тиштаху и нас. Бољело нас је
гледајући вас у ноћима свирепих Ос-
манлија, крв је врела у нама са неправде,
која вам се чинила. Ако је и за гријехе
наше старе, доста је! Доста је било патња
и невоље, доста суза и сузањства, доста
робовања у јарму турскоме! Не можемо
више слушати јаука и пике ваше, ни гле-
дати тиштина и мучења, којима вас ало
стављају и косе, ни гледати пожара по-
пљенијех и опљачканијех села ваших.

Ево нас у име божије и нашег вели-
ког Господара Милана Обреновића IV. Е-
во вам пријесмо да вам помогнемо, да
вас избавимо.

Устајте на ноге! Сви овамо под за-
ставу слободе коју вам донесох, заставу
нашу српску, заставу славних и великих
Обреновића. Сви сте ви наша браћа, сви смо
ми дјеца једног истог народа, у нама је
једна крв, јединијем истијем језиком гово-
римо.

И ви браћо православна, и ви браћо
католички, и ви браћо мухамедовци, сви
ходите овамо под наше закриле да сло-
жак одагнамо нашег заједничког неприја-
теља, Османлију, који вас је мучио и уби-
јао, који вас је до голе коже опљачкао.

Та ви знате, браћо наша драга, да
смо ми у старо, славно вријеме били нера-
двојни, живјели у једној држави под сво-
јим краљевима и царевима. Кад оно вла-
даху царевина Душан и Лазар, онда су
наше двије лијене земље, Србија и понос-
на Босна, биле заједно као двије сестре
у једнога оца.

По несрећи нашој увукоше се Осма-
лије у крајеве наше и на Косову ископа-
ше гроб нашој старој слави и слободи. И
раздвојише нас, и начинише сузњим робо-
вама, и ето је већ пунијех пет стотина
година како гаје све што је наше, како
нас муче, пале и опљачкају; колико вас је
искалцало и обезглавило, колико изах-
нуло на кољу, колико истрело у тамни-
цама!

Али праведни Бог, отац свијега на-
родима, нехтеде да навијек тако остане.

Он нехаде да ми са свијем пропамо. Кад
додјаше муче и аулуми, подиже се наш
српски народ у Србији, а пред њима књаз
Милош, велики бег мога Господара књаза
Милана Обреновића IV. И Бог благослови
оружје наше, и оћерасмо из Србије Ос-
манлију, старе аловоре, и покосијесмо све
до данас слободно и задовољно, као што
се живи у својој кући и под својим рође-
њем. И још би смо срећније живјели да
ви небијасте од нас отргнути, да нијесмо
сваки дан морали слушати и гледати му-
ченичке ваше патње.

Ваши горки дани загорчаваху и наш
лијепи живот, а још нам теже бијаше,
што вас не могосмо избавити муче, ни
утрти суза ваших, немогосмо, јер се би-
јасмо снагом много утросили бој бијући
са Османлијама. Ми вас трјесмо, ми вас
помагамо, и спремамо се, да вам једно-
га дана прискочимо у помоћ.

И ево тај жељни дан дође! Не могос-
мо гледати невинне крви, која се већ годи-
ну дана лије међу нама, гледати то кла-
ње и убијање, те плачке и пожаре; за-
то у име Бога и мога Господара књаза
Милана М. Обреновића IV. пријеђох Дрину
да учиним крај аулуму и сјечи, да уве-
дем ред у свијема варошима, касабима и
селима, да вас спасем, да вас ослободим
од Османлија.

Борбу се само противу онијех, ко-
ји устану да се боре противу српске вој-
ске, а свијема без разлике који остану
мирни и послушни мојим наредбама, обе-
ћавам и јемчим, да ћу их бранити, да ћу
чувати њихове куће као своју кућу, њи-
хове жене као мајке и сестре, а њихове
синове и шћери као своју рођену децу.
Њин образ и поштење биће и мој образ и
моје поштење.

Вјера је свијема без разлике слобод-
на. Сваки нека живи у својој вјери и свет-
кује све празнике своје вјере као и до са-
да: ја ћу свакију вјеру чувати, као што
је он сам чува и поштује.

Приђите нам, браћо, на сусрет и не
бојте се ничега! Пружите нам руке, и ми
вам их пружамо као својој рођеној бра-
ћи. Старци, жене и дјеца, и све што је
слабо и нејако, нека мирно сједи на до-
му, нека раде и лека се ничега неплане;
а сви остали, који сте здрави и јуначки, ус-
тајте на ноге и на оружје да се заједно
боримо противу старога нашег душманина
и кривца, противу османлија. Устајте сви
и православни и католички и мухамедовци;
устајте да се као сложна и срећна браћа
ослободимо, па да заједнички и братски
слободно живимо, бравећи и поштујући је-
дан другогме породицу, имање и вјеру.

Устајте, браћо! У име мога Господ-
ара књаза Милана доносим вам слободу, прав-
ду и просвету. Примите ли нас брацки,
благо и нама и нама, непријатељи — зна-
те, да ћу запалити сваку кућу на које се
чује пуцањ, да ћу стрјељати свакога, ко-
ји на нас пуцку изади: да ћу најстро-
жије казнити све, који се буду противили
мојим наредбама; као год што ћу
према послушницима бити човјечан, тако ћу
бити строг према противницима, подстре-
качима и улозима.

Још једном нас све брацки дозвем под
заставу нашег драгог Господара, књаза
Милана М. Обреновића IV., коју је развио
да укине аулум, тиштина, и насиља, и
да вам извојује слободу.

Сложно напријед, браћо, с нама и
нашим Господаром, а с нама је Господ
Бог и његова правда!

У Босни Јуна, 1876. године.

Московски славенски одбор послао је
генералу Черняјеву бројавом ову адресу
повјерења:

„Златна Москва, престолница царска,
и краљича свију руских градова шиле те-
би и војадима твојим, нашој слободољуби-
вај, најсрдчије поздравље. Сваки од
нас исто то осјећа, што тишти груди и
твоје и твојих војника. Напријед дакле
прослављени јуначе, и побједоносца силнога
Самаркана! Света мисао Славенства нека
те води к побједи! Нека се опет засја-
части крст на торњу св. Софије! Под сја-
јем његовим нека потамни свјетлост полу-

мјесеца као восак што таје пред лицем ог-
ња. Твоја побједа и наша је побједа! Та дје-
вица палази у грудима свакога живогга Ру-
са највјеријег одавна. Ми ћемо те свачим
помагати: Понављај и оружја као и милију-
ни славенских срцаца неће ти оскудјевати,
све ћемо ти жртвовати, што заслужије сви-
јест и мисао Славенства!

А кад би промјенила ратна срећа
стратегичну вјештину у боју и неустраши-
вост храбрих синова балканских издала,
буди сигуран, да ћемо ми, народ руски,
учинити то, што није наша част, и што нам
заповједа наш народни и религиозни осје-
ћај. Преко гарнизта села и градова, пре-
ко љешина наших непријатеља, пружити
ћемо теби и браћи нашој на Балкану же-
лезну руку своју!

Надамо се, да пријатељске државе,
које су нам објезане благодарношћу, не-
ће нам изневјерити, да остваријемо мисао
коју и сам Бог мира има подпомагати.

Но кад би нас све издало, кад би о-
тишл у редове противничке и ти, које др-
жимо за своје пријатеље, неће нам ништа
друго остати, него да се од највећих вр-
хова Сибира, до палмних брегова Цео-
номорских, од ушћа Амуре до ријеке Вис-
ле латимо мача; и тек преко љешина
100,000,000 грађана руских, моћи не неприја-
теља на ново Балкан спутити у лапце.
Слава идеји славенској! Слава народној
Русији!

„Руски Мир“ нише: „Задатак руске
политике у садашње вријеме са свијем је
јасан и слободан. Источно питање има
бити рјешено са свијем, особито сада када
су се заузели за његово рјешање народи
балканског полуострва. У данашњијем о-
колностима наша дипломатија треба да о-
стави све на страну, па да ради само,
да Грчка и Румунија објаве рат Турској
— и источно питање биће рјешено без и-
какве велике жртве с наше стране.

„Ми смо објезани са свијем силама
тежити у Турској само једној цјели —
потпуном ослобођењу раје путем присаје-
дињења Босне са Србијом, Херцеговине са
Црном Гором, Тесалије и Епира са Гре-
ком, и обрловити оловена Бугарска др-
жаве, у коју би дошле остале земље ото-
манске царевине, с искључењем Цариграда,
који може останути само неутралним
портом. Пропустити сада пружајућу се
могућност рјешити за Славенство и Русију
мучно источно питање — значило би учи-
њети велики грјех и пред руским наро-
дом, и пред Славенством, које чека од нас
спасање, и пред нашом историчком дуж-
ношћу.

„Мађари пак могу бити у сваком
случају мирни: Босна никоме другогме не-
ће припасти до једноплеменој Србији.

„Можемо се надати, да ће предпо-
ставке заграничне штампе, које вријеђају
част Русије, сада умукнути, кад се наш
честити царски канцелар поврати у рођену
руску атмосферу.“

„Воће дела Верита“ најзнаменитији
италијански језуитски лист овако се изја-
вљује према српско-турском рату: „Ако и
јест истина, да на једној страни стоји крст,
а на другој полумјесец, али је такођер и-
стина, да је онај, који подиже тај крст,
савезник шизматичног деспотизма и рево-
лудонарне безбожности, и да за њим сто-
ји Русија, окрутни непријатељ католича-
ма. Остаје нам дакле бирати између ња-
де Турске, чија се политика у тог састо-
ји, да даје народима својим религиоану
слободу, и између витољерантног моско-
вског деспотизма по превосходству! Овђе
неможе избор двојбен бити.“

Како у руској војци мисле о срп-
ско-турском рату, описује драстично шпе-
деи допис из Кијева у „Руском Инва-
лиду“ од 3. Јула: „Ми ипркосио ниједа
наших симпатија за Хришћане, нити наше
жрљке на Турске тајали. Али овај су час
срца тако убуђена, да ће службени дуди

о мукe изнати, да јавно мисље у Рутинију. Ево вам за то доказа: У 9. Јула, изиђоше двије коњачке виле на црквену параду, војни свештеници бесједу, у којој приповиједоше окупности Турака и о рату међу севинама и портом. Бесједа дојде се ика тако жива, да су жрким лицем и љаући се вратили у војарну. Главни ратор, извјештен о томе, даде врати не посјети, пошто је Козаке „због понашања“ осудио „на затвор у војну“. Кад је ударило на војнички почасу се криви глас, да су Срби Зајчара поражени. Козаци Терекске виле ударише с голим сабљама на бу, која онај час замукну. Један вод исе пуковније дође железним шипи и сјеклима на врата, која разлуна еду, која се свелојала од Орзофске лачке пуковније, наћера у тјеснац тада се ии један чојек није могао мак-. На то се Козаци, неслухајући часу, унуте према граду вичући: „Живио велики Фаћејев! Живио рат!“ Пред нам главнога губернијатора стадоше Козаци позиваше стражу, нека их учини ет. Главни губернијатор изађе на прозор адрани Козаке. Ови одазвани се и узеше викати: „Је је министар“? Ми немамо министра рата, живио рал Фаћејев, живио рат! доље е Мином (ратним министром)! Једва јед- дочеса се губернијатор ријечи, те узе равати Козаке, да је глас о порази хотомиле измишљен, симо да се ви- ди ли су руске симпатије према Сла- зма озбиљне. Но Козаци незадовољне тим одговором него почеше изнова ти: „Живио генерал Фаћејев, живио доље е Турцима!“ За тим даде губер- р прочитати измишљен телеграм од јединиц престолоа, који војнике позива ед, те им се пријети казном, ако се маре. На то војници одвратилише: „Жи- Царевин! С тобом и за те у ватру и . Ако Срби у рату буду потучени, и- ко Турци без наше помоћи узму, ми доста казњени!“ Тај приказ трајао је во до поноћи. За тога бијаху стигле ешачке пуковније и два батаљона ло- од гарде с натакнутих бајонетима, е ставилише пред Козаке. Кад је један вики хтјео озбиљним лицем да приго- Козацима, на властите његове пуков- вагдуши га вика: „Живио рат! Жи- Царевин! Живио Черњајев! Смрт оно- ко нам не да да идемо к Черњајеву!“ овник изнова покуша да проговори, али ј час узеше бубњеве бубњати, а из аду глас разлиже се: „Рат, рат!“ оком ипак пође губернијатору за руком, ике умирити, ујеравајући их изнова, е хтјео само да испита, какав је „дух“ оаака. Уз велику вичу вратише се ници истом у 2 уре по поноћи у војар- а последња им је ријеч, која се је чу- била је: „Рат са Турцима!“

Писмо, што је послао предједник а на г. д-ра Полита услед његова јава у Милетићевој ствари, гласи на ки:

Догоди се, као што и ви штовани одиј посланици у свом брзојаву на- њиште, да се посланик, ма да имуни- постоји, без предходног одобрења са- без повреде закона лично узати; сам примом ваш штовани брзојав при- нега сам сам себе питао, да ли је о- њен предједник сабора у таквим ликама, као што се види у уштом нају, пресудити, да ли је неки притвор ништо учинен, или не? да ли му је во дано исти затвор отклонити или и- обдржати.

Ја са своје стране не налазим прав- основа, које предједника сабора та- ом праву основа даје.

Петина, у смислу кућених правила нично дјеловање предједника и за- јеме кад је сабор одгођен постоји, он, као што се у кућеним правилима на- њише, припадје епископима, и ствари му у дјелокруг спадају обавља; по- ни у његов дјелокруг спада, као што оменух, да пресуди, о томе ниш у за- кама ниш пак у кућеним правилима налазим, и тако никако не могу себи евојити то право, које је од великог ња, да о законитом дјеловању званич- области или баш законитог суда пре- наречем.

Ово узев у обзир у погледу затвора његозара Милетића посланика, за који ми ви брзојавом јавили, за који сам сим пом-цутог брзојава, који ете ми штовани господни посланике послали, о на повина извјештен био, не могу га друго чинити, но да себи званично еније набавим, у колико је уштан зат- од стране законите области спроведен,

да разлоге и околности због чега је зат- вор одређен набавим, и чим се земаљски сабор поново сакуни, подносем, који је једино олашћен, да у имунитетним пита- њима пресуду изрече.

Не хотећи на остали садржај овом приликом на ваш штовани брзојав рефлек- товати овако одговарајући примите у о- сталом особити израз мога поштовања. У Киш-Имади, 8. Јула 1876, предједник сабора Коломан Гици е. р.

На ово је др. Мих. Полит мађарски одговорио, што у српском преводу овако гласи:

Велештовани г. предједниче! Веома сам захвалан, што на мој бр- зојав овако објективно одговорити изволи- сте. Ја сам увјерен да ће те велештовани предједниче предједниче случај не као лично питање схватити, већ као случај, који стоји у најтјешњој свези са устав- ношћу и са угледам парламента, случај који се у уставној Угарској никад до сад догодио није — те да ћете према томе припреме учинити које су пужке.

Моје немирно мисљење је то: да би ваљало сазвати и за вријеме „серија изванредну саборску сједницу, и у колико то другачије неби могло бити, то нека ми- нистарство испослуже краљевски рескрипт. Не долази у питање толико Милетићев зат- вор, колико читава уставна репутација У- гарске.

У осталом изволите примити моју об- повљену захвалност и израз мог особитог поштовања. У Н. Саду, 11. Јула 1876. Др. Мих. Полит е. р. земаљски посланик.

БОЈНЕ СЛИКЕ ИЗ ХЕРЦЕГОВИНЕ.

II.

Кришовити висораван „Глуха Смоква“, кроз коју се вијуга пут на Дубровника у Требиње, туђио је нас зимни дан од пуцања. Усташе су с голим прсима на- пали на тврди шанак, и изгонили турску војску из њега. Отуда су очи на очи си- пали ватру на други, ће се Турци бјежу еклинали.

Тек су војници турски, бјежећи од једног шанца до другог окрунули плећа, већ су се соколови српски измјешали с њима. Ниједи, али ужасни су то трену- ци, кад крилати јунаци, оличена освета за столетње муке, завитлају го нож над населиничком главом. Ту нема отпора, ту нема више борбе: блиједи ужас исписан је на свакоме лицу турском. Још га се осветник српски није ни дотакао, Турчин пада на кољено и мјесто милости мумла своју потоњу молитвицу. Он зна да није дошао да дијели милост, па се милости и не пада!

У еред глухог метежа тог, заори се са стране глас: — Ха има ли ту брата Катувана, да убије —

Са стране од куда је долазио узвик, приказа се чудновата група. Један горо- стасни војник турски носаше у трку на својим плећима једно момче. Десном ру- ком стегнуо бјеше на своја прса ћетићеве обје ноге и десницу с голим ножем, а е лијевој је околице задавао преко главе жртви својој једну рану за другом, да би се што прије ослободио притиска около грла, ће му лијева рука ћетићева у оча- јаву бјеше зарила прете.

На тај глас подиглоше неки на један тренут главе са крвавога рада свога.

— Саво, јадан не био, ну ти Благо у невољи — викну један глас из гомиле, а- ли је Саво већ својим ножем крчио пут кроз турску руљу, а кад се срећно закло- нио иза стјене, дохвати се острагуше, што му висаше на плећа.

За један тренут је рука задрхтала и пушка му пала на кољена.

— Убиј, Саво, амапати, убиј!

— Помози света Богородице — зачу се молитва са дрхнућу усана младихевих; а један тренут разлиже се громовити јек а у исти мах лежала је циновска трупа на у праћини.

За тили часак стајаху другови за- једно; лице је њихово цвјетало у радости.

— Бјеше ми нешто страх, да не по- мјерим, те да убијем тебе — проговори Саво кроз удах, као да је сад тек ски- нуо тежак терет са срца.

— А да богами, добро си гађао; ено баш између оба плећа.

Младићи су у радости својој превиће- ли, да Турци из метриза шаљу на њих кишу од зрнела, и тек пошто је зрно једно задрало шесту рану на Благовој мишици, одскочише кличући својој дружи- ни.

Још неколико дана, иза тога могаше се виђети једна крвава млазда на Глухој Смокви; то је пут којим се вратио Благо својој дружини. Дубока рана на грџицу његовом завадана је као и све остале, а- ли кад ми причаше своју невољу на Глу-

хој Смокви, оплих да једну још није преболо — није посјекао дугоцу, што је тако срчаво смио узјашати. Благо сад стражари код књажевог двора; неће му зар бити жао, што други стражаре над овијени, који су чинили јунаштва.

Са бојнога поља.

Цетиње, 14. Јула.

Касаба Невесињска још се држи. У- тврђења су јака на добријем позицијама и само топиштво може им наудити, док- лен их обсада не принуди на предају, ко- ја предстоји. Послије првог бомбардирања касабе Селим-паша уценио је, да тајно поху помоћу густе помрчине пазмаке е једи- њем дијелом пизама у Мостар, ком је Муктар паша са јединјем батаљоном у помоћ прте- као. Њ. Св. Књаз премјестио је свој догор на Слату, као врло атодну позицију за разнапљане заповједи. Војвода Станко Ра- довић е јединјем одјељењем војске нахо- ди се у Бишину планину, која доминира пут од Касабе до Мостара. Ако из Мо- стара крене помоћ Касаби, на овом путу биће жестокога боја.

Вијести које нам стижу из Касевог догора о стању у Мостару са свијем се сла- жу са телеграмима странијех листова, ко- је нам је данашња пошта доијела. У Мос- тару влада ужасно стање; Турци су са- свијем устремени; очекујући црногорску војску пријете Хришћанима опћим покољем. Битка између наше главне војске и не- пријатељске окупљене под командом Мук- тар и Селим паше, која предстоји, одлу- чиће судбину Мостара.

У пролици понећелик опет је било боја од Арбанаја. Турска војска, низам и башабозук, крене зором из Подгорице и у- дарна са три стране, јединјем одјељењем пут Дољана и на Морачу, а са два друга од Фундуке и од Медина на Куче, али на све стране бијеше одбијена и потучена. Г. Б. Петровић сузбио је непријатеља од Мораче. Војвода Пламаца одбио је нападај од Фон- дине, а војвода Марко Миљанов онај од Медина. Бој је трајао на све стране до вечера. Војска Маркова сломила је Турке и разгонила их до Цијевне, запалила нај- даље село у Фундину, т. ј. Лопаре и још друга два села и узела велики плиен. Кучи и Љуботинаци прегазали су преко 200 глава, које нијесу смјели сјећи. П о- вом приликом виђело се да нам Турци са јужне стране не може ништа за сада, јер је био извео све што је могао, око 15.000. У овоме боју, ће је која стотина Турака пало, ми смо изгубили у све 10 мртвијех, међу којима је један барјактар бјелопавлићки, и 20 рањенијех. У Медуна пак остало је 200 Арбанаца, које су наши били прекинули. Два села кучка у помоћ прискочише нашјима, и сва је прилика, да ће се сва кучка крајина обрнути к нама. Изгле- ди су да ће опет Турци на Куче ударити, јер ако њих не покоре не могу се на Ма- лесују надати, без које никада већ не смију. Сами православни од заграничњих Куча устали су на Турчина, али има још католичкијех и мухамеданскијех села.

У Подгорицу је дошао Мушир из Скадра, и одма је почео нова утврђења подизати, знак да се и у Подгорици на- дају нашој војсци. При томе наредио је да се сва подозрива лица позатварају, а зна се да је Турцима сваки Хришћанин подо- зрив. Какав је страх обладао по свој Зети, доказује нам предавање онешњих Хриш- ћана у нашу границу. Тако је овијех да- на становништво Дољанско прибјегло у Ко- мане, а Грбско, не далеко од Снужа, тек се могло спасти преко Зете. Кад су их Турци виђели да се примичу ријеци оборе на њих огањ из топова са Ведега брда и е тврђе Пазаришта. Како је дочепа наша војска, да је јадно робље у опасности, притиче им у помоћ, и тако га прихвати под своје закриље.

П од Колашина су Турци на нашу границу у Морачу наваљивали, али су знатијем губитком одбијени били.

О положају Српске војске добио смо из Земун 12. о. м. шљедећи брзојав: „2000 пизама наново нападоше на Мали Зворник. Одбијени с грдиним гу- битком. Срба 5 мртвих, неколико ра- њених. У боју на Бјељини Турци од- бијени, изгубише 1000 мртвијех и рањенијех, сав пионерски алат, доста острагуна и муниције. Срба 30 м- твијех, 160 рањенијех, међу којима Милковић. Очекује се предаја Бјељ- не. Скорим осуди бојеви на Зајча- ру“.

По телеграмима странијех листова, који доиру до прошле суботе 10. о. м. било је боја између Лима и Увца, који је трајао седам сати. Ту је једна чета добровољаца разбила 4000 регуларис вој- ске непријатељске и гонила до Нове Ва- роши. Чолак-Антић, који се налази све-

ђер око Новог Пазара, у свијем су- кобима, што је до сада имао, изгубио је укупно 54 мртва и 72 рањена, а по тур- скијем извјештајима његова би војска и- мала бити уништена. Од стране Алексин- ца једно одјељење Черњајевљево војске и- мала је жестока боја код Грамада. Бој је трајао 10 сати, и остао неодлучен. Сутри- дан Турци поновише нападај и тада бје- ху одбијени.

Из Липова крај Колашина добио смо вијест, да се прошлог понећелика чула са стране Сјенице страховита грмљави то- нова, да се земља тресе. Дај Боже, да та грмљави буде благовјешће брзог сдруже- ња двије братинске војске!

ЦЕТИЊЕ, 14. Јула. — Турцима, што су испред наше војске у Херцеговини напуштали своје куће и читава села, дат је био рок, у ком се имају повратити, или ће се сво огњу предати. Како нијесу хтјели покори- ти се у одређеном року, оно одјеље- ње наше војске, што је било изостало у гатачком пољу, попало је и разорило град Кључ, Церницу, Столац, Автовац, Ченгића куле, Мули, Лишник, Очаке Љу- бовића и Залом.

— Руско санитетско друштво „Цр- венога крста“ које се овђе налази, отво- рило је 10. о. м. други нови хоспитал у аданију Биљарди за 70 рањеника, а у случају потребе овај ће се број повисити до стотине. Хоспитал овај остаје под у- правом д-ра Евгенија Василијевића Пав- лова, доцента хирургије на петроградском универзитету. Исти дан примљено је 23 рањеника из Херцеговине. Сутра дан имао је част Његово Превосходителство г. Сте- фан Феодоровић Паљутин, опуномоћени руског „Црвеног крста“, примити Њезану Свјетлост Књагинју Милениу са свијетли- јем Нашљедиником. Њезина Свјетлост прегледавши све појединости и припреме новог хоспитала, изјавила је своје пот- пуно задовољство. Њена Свјетлост као и г. ња Стане, мати нашег свијетлог Господи- ра, и г. ња Беше Пламаца често посјећују рањенике, које његује руско санит. друштво у болници Данила I. и испод два велика шатора. У садашње вријеме свега рањени- јех и болеснијех којима се на Цетињу да- је медицинска помоћ од руских љекара има 145 људи, изаузевши рањенике и бо- леснике налазеће се у хоспиталу руском на Грахову. Рањеници, који иду на боље и којима су лаке ране, икоде се по при- ватнијем кућама, а надржава их мјесно црногорско друштво „Црвенога крста“.

Новије.

— У Салцбургу 8. о. м. састи- ли су се цареви њемачки и аустријски и дуго конференсали. Ту је био присутан и један руски посланствени сајетник.

— Игњатијев је добио одпуст за четири мјесеца; он оставља Цариград и полази у Петроград.

— Сенат румуњски овластио је ратног министра, да по потреби саазове резерве на оружје.

— Очекује се сваки дан, да ће цар Мурат V. због слабоумности захвалити на престолу. Заступници иностранјих власти упућени су, да питају на порти, зашто се Султан још није пророковом сабљом о- пасео. Досада још ниједан посланик није предао своје кредитиве.

— Порта је протестирала у Бечу и код свијех гарантнијех дворова због затво- рења Клека.

ТЕЛЕГРАМ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ДАНИЛОВГРАД, 14. Јула.

Око три хиљаде Турака и Ари- ута од Ругаве, Плама и Гусиња 8 о. м. ударе на Шекулар и почну га пали- ти. Наша војска, која се десила на Тренчу, пође с пола батаљона уз Ше- кулар да га одбрани. Кад виђеше Тур- ци да их наши поћераше, ухватише мас- ларски крш у врх Шекулар и ту се јако уметеризе. Наши насрну, пре- скоче шанчеве; крваво се с Турцима покољу. Ту су били један другога пуш- кама њемачки, ножевима и камењима. Пуи крш оста мртвијех и рањенијех. С другом половином батаљона поћо- ше наши к Ржаници близу Бераца на турску заставу, која им се била примакла. Наши учине загон на Тур- ке, добро их слоше и ћераху их до топова. Турака мртвијех 120, много више рањенијех. Нашијех 37 мртвијех и рањенијех.